Pagta öndürmekde Hytaý dünýäde birinji ýerde durýar. Tebigy çig mal öndürmekde onuň paýy 25% ýa-da ýylda 6,5 million tonna pagta. Hindistanda ekilýän iň uly ekin meýdany bar, ýöne netijesiz ösdürip ýetişdirmek usullary we köne gaýtadan işlemek tehnologiýalary sebäpli önümçilik mukdary boýunça pes. Şeýle-de bolsa, hindi pagta önümçiligi yzygiderli artýar we häzirki wagtda ýylda 6,3-6,4 million tonna töweregi. Dünýä reýtinginde ilkinji üçlügi, oba hojalygynyň ýarysyny diýen ýaly pagta ösdürip ýetişdirýän Amerikanyň Birleşen Ştatlary jemleýär. Hiliň etalony hökmünde taýýar önümlere ýumşak we näzik dokumany berýän, süýüminiň uzynlygy 2-3 sm bolan Apland pagtasy hasaplanýar. “Premium Sea Island Cotton” we “Mako” görnüşleri hem Amerikan bazarynda uly üstünlik gazandy. Dördünji orunda barýan Pakistan, ýerleriniň 90% -ini pagta ekmäge bagyşlaýar. Aziýa döwleti dünýä önümçiliginiň bary-ýogy 8% -ini ýa-da ýylda 3,8 million tonna öndürýär. Ilkinji bäşligiň sanawyny ýylda ortaça 2,6 million tonna pagta öndürýän Braziliýa tamamlanýar.
Geliň indi dünýäde iň uly pagta eksport edýän 5 ýurda seredip geçeliň. Içerki sarp edişiň dürli mukdary sebäpli bu reýting öňküsinden (öndürijilerden) tapawutlanýar. Daşary ýurt pagta üpjünçiligi boýunça öňdebaryjy ýurt dünýä eksportynyň 34,8% -ini emele getirýän ABŞ-dyr. Braziliýa ýylda 1,5 million tonna önüm ýa-da dünýädäki pagta üpjünçiliginiň 15,6 göterimini eksport edip, durnukly ikinji orny eýeleýär.
Hindistan her ýyl eksport mukdary 9,7% ýa-da 900 müň tonna pagta bilen üçünji ýeri eýeleýär. 2020-2021-nji ýyllarda hindi çig malyny esasy satyn alyjylar Bangladeş, Hytaý we Päkistan, şeýle hem öz dokma senagatynyň zerurlyklaryny import edilýän pagta bilen üpjün edýän Wýetnam we Indoneziýa boldy. Awstraliýa pagta önümleriniň global üpjünçiliginiň 4,3% -ini emele getirip, dördünji orunda durýar. Bäşinji orny eýeleýän Özbegistan eksportçylaryň sanawynda öz ýerini ençeme ýyl bäri saklap gelýär.
Daşary ýurtlardan getirilýän (import) pagtanyň mukdary boýunça Hytaý ilkinji bäşlikde birinji orny eýeleýär – ýurtda ýylda 2 million tonnadan gowrak çig mal alynýar ýa-da dünýä göwrüminiň 23 göterimini düzýär. Bangladeş ýylda 1,6 million tonna pagta bilen ikinji ýerde durýar. Wýetnam ýylda 1,5 million tonnadan gowrak pagta satyn alyp, dünýä eksportynyň 17,3 göterimini emele getirýär. Dördünji orunda, bazara iberilýän çig malyň umumy mukdarynyň 8,3% importy bilen Indoneziýa bar. Türkiýe her ýyl dünýädäki pagta importynyň 7,64% -ini tutup, ilkinji bäşlige girýär.

Azat AKMÄMMEDOW
Türkmen döwlet
binagärlik-gurluşyk
institutynyň talyby

Все права защищены

save pdf date >>> 24.01.2026